

Maatschappelijke stage in groen onderwijs

IDEAAL OM TE

“Bij elke groene onderwijsinstelling zijn er wel vmbo-locaties gestart met de organisatie van maatschappelijke stages, maar er moeten nog veel volgen.” Jump Koch van CPS over de laatste ontwikkelingen rond de maatschappelijke stage en zaken waarmee je als school te maken krijgt.

OEFENEN

TEKST

marleen schepers

FOTOGRAFIE

cps en marleen schepers

Jump Koch zette als docent de mas op bij het groene vmbo in Naaldwijk (Lentiz). Nu is hij, naast muzikant, de 'mas-man' van CPS.

Jump Koch is een van de maatschappelijke stage-specialisten bij CPS onderwijsontwikkeling en advies. CPS doet op dit gebied klussen in opdracht van OCenW en begeleidt scholen bij zaken als een plan van aanpak of de verdere implementatie van de maatschappelijke stage. "Nu een infrastructuur opbouwen is nodig omdat per 2011-2012 de maatschappelijke stage verplicht is voor alle middelbare scholieren die dan starten in het voortgezet onderwijs, van praktijkonderwijs tot vwo."

Een goede structuur bouwen betekent: de maatschappelijke stage voor een klas of een groep uitbreiden naar een mas-organisatie die staat. De maatschappelijke stage - of mas, een veelgebruikte afkorting - een plek in het curriculum geven en de mas plannen voor alle leerlingen, in onderbouw en bovenbouw. Welke leerlingen, welke jaren, hoe maak je er een doorlopende stagielijne van... Koch: "Je kunt de mas koppelen aan andere stages. De vaardigheden, de benadering van ouders en dergelijke op ongeveer dezelfde manier aanpakken."

Het leuke van deze vernieuwing, vindt Jump Koch, is dat er geldt voor is en de grote betrokkenheid van het veld. "Niemand vindt maatschappelijke betrokkenheid slecht. De mas doe je vooral voor een ander, de beroepsstage vooral voor jezelf."

Veilig stage oefenen

In mas-pilots in het hele land is de laatste paar jaar ervaring opgedaan met regionale samenwerking tussen scholen, gemeenten, stagebieders en stagemakelaars. Hieruit bleek dat haalbaarheid geen probleem is, er zijn voldoende stageplekken. Oorspronkelijk stond er 72 uur mas voor elke leerling. Naar aanleiding van de

pilots is dit voor vmbo teruggebracht tot 48 uur. "Omdat het vmbo vier jaar duurt en al veel beroepsgerichte stages heeft."

Die 48 uur mas moet op enig moment in de vierjarige opleiding gelopen worden. School en leerlingen bepalen zelf wanneer, hoe en wat. Koch: "Sommige scholen kiezen voor een mas in leerjaar drie. Andere maken er een doorlopende stagielijne van met in het eerste jaar de mas, met extra doelen zoals contact leggen met de stagebieder, zelf voorbereiden. Die vaardigheden kun je doortrekken naar de beroepsstage. De mas-uren spreiden levert volgens onderzoek meer leeropbrengst op, alleen al omdat je dan beter kan reflecteren."

De maatschappelijke stage biedt verder kansen om in groepen in de onderbouw aan de slag te gaan, juist voor de laagste niveaus, vindt Koch. Het is als het ware een lichtvoetige stage om te oefenen. "Vanuit veiligheid kun je de stage opbouwen. De begeleiding is voor groepen makkelijker te organiseren en het is efficiënt en betaalbaar."

In het algemeen zijn het kleine groepjes of individuen die stage lopen. Elke gemeente heeft budget voor het regelen van de makelfunctie. Veel gemeenten kiezen voor het aanstellen van een speciale stagemakelaar. Zijn rol is zorgen voor stageplekken en deze eerlijk verdelen over de scholen. Het gaat immers om alle middelbare scholieren. Hoe de gemeenten werken, varieert. De één besteedt het uit aan de lokale vrijwilligersbank(en), de ander neemt het heft zelf in hand en regelt alles. "Dat levert in sommige plaatsen spanningen op, want de school draagt wel de verantwoordelijkheid voor de mas. Denk maar aan een situatie waarin twee van de vijf scholen binnen een gemeente al veel verder zijn in de organisatie van de mas dan de andere." Daarom moet je

Mas-specialist Jump Koch nodigt u uit om contact met hem op te nemen bij behoefte aan informatie of vragen over de mas binnen uw school. Bel 06 06 2705 0736 of mail j.koch@cps.nl. Op het net is allerlei info en inspiratie over de mas te vinden. Zie het dossier 'Maatschappelijke stage' op www.groenonderwijs.nl.

Koch: "Dit is eigenlijk een clichébeeld; niet elke oudere zit te wachten op iets doen met een puber"

altijd vroegtijdig met scholen in de regio in gesprek gaan, adviseert Koch.

Meer budget

De scholen ontvangen een budget per jaar per leerling voor de maatschappelijke stage, zodra zij ermee starten. Nu is dat € 48, volgend schooljaar wordt dat € 88 en in 2011-2012 zal waarschijnlijk een laatste verhoging plaatsvinden. De opbouw in de berekening volgt de opbouw van het aantal maatschappelijk stages en de spreiding van de stages over de schooljaren. Koch vertelt dat scholen dit budget nu vooral intern gebruiken, voor de inzet van een mas-coördinator. Maar de mas borgen, een plaats geven in de schoolorganisatie, red je niet met één of enkele mensen die de kar trekken. "Dat is een risico. Iets dat eigenlijk geldt voor elke vernieuwing." Je moet de vraag stellen, vindt Koch, wie de lijnen van de mas uitzet. "De al zo drukke mentor? Je kunt bijvoorbeeld zorgen voor een werkgroep, die klappen kan opvangen. De mentor doet de nabespreking, het echte reflecteren, leerlingen leren wat ze volgende keer (anders) gaan doen."

Scholen zullen het geld meer 'buiten' gaan besteden, verwacht Koch.

De voorlopers investeren nu al in externen als stagebieders. Is de stagebieder klaar voor het inzetten een grote groep leerlingen? De school kan helpen door de stagebieder een cursus aan te bieden, zoals 'omgaan met pubers'. In de praktijk wordt tevens geld ingezet voor externe begeleiding bij het opzetten van de interne organisatie en bij de samenwerking met andere scholen en de makelaar. Koch: "Die is complex én noodzakelijk. Dit is iets wat wij als CPS veel doen."

Oud en jong

Een groot deel van de stagebieders zijn organisaties die draaien op vrijwilligers. Dat is iets om je reuk van te geven. Jonge mensen binden zich niet meer voor jaren aan een organisatie. De oude garde van vrijwilligers moeten hieraan wennen. Door verkeerde wederzijdse verwachtingen gaat het dan ook soms mis. Organisatie en school moeten bovendien goed bedenken welke klussen ze de jongeren laat doen. En wanneer. "Een mooi voorbeeld van wensen die uiteenlopen is de, nota bene groene, school die leerlingen wilde inzetten bij de egelopvang. Graag in januari. Alleen is er dan geen egel op te vangen omdat ze dan winterslaap houden."

Iets anders is dat groene vmbo-

scholen nieuwe contacten zoeken, in de zorg en welzijn bijvoorbeeld, en hun eigen contacten in het groene domein delen. Koch maakt bij mas in de zorg deze kanttekening: "Zorginstellingen worden overspoeld met stagiaires, van echt alle niveaus. Een mas is soms te veel voor zo'n instelling. Dat moet je respecteren."

Iets heel anders waarmee je als groene school te maken kunt krijgen is dat reguliere groene beroepsstages ineens bevolkt worden door anderen: je ziet havo-leerlingen op een zorgboerderij of vwo-leerlingen die een natuurpad langs een sportveld aanleggen.

Ook internationaal

De mas kan werken als een vliegwiel, bijvoorbeeld voor internationalisering. Veel scholen gaan naar Polen waar er een vergelijkbare vrijwilligerscultuur is als in Nederland. Koch: "Ik heb het zelf als docent in Spanje geprobeerd, wat niet lukte. Daar is geen cultuur van vrijwilligers en is het ongebruikelijk dat jongeren werken." Over de mas in het buitenland verschillen de meningen, merkt hij. De ene school wil juist contact met de buurt, de leerlingen daar zichtbaar inzetten. De andere wil opvoeden tot wereldburgers en vindt dat leerlingen verder moeten kijken dan hun eigen straatje. "Waar leerlingen de mas ook lopen, altijd geldt: de stagebiedende kant komt niet vanzelf."

Meer informatie over maatschappelijke stage in het dossier Maatschappelijke stage op www.groenonderwijs.nl bij [vakblad/dossiers](#)

Mas-test

Doe de mas-test. Een quickscan van CPS die u binnen 5-7 minuten een beeld geeft hoever uw school is met de invoering van de mas. www.cps.nl/doe-de-mas-test.